

Златна јабука и девет пауница

(народна бајка)

У бајци, чије странице поново ишчитаваш, сазнај како су се и зашто заједно нашли златна јабука и девет пауница. А бајке као бајке... Видећеш јесу ли све исте.

девати се – губити се

оправити се – кренути на пут

Био један цар, па имао три сина и пред двором златну јабуку, која за једну ноћ и уцвета и узре и неко је обере, а никако се није могло дознати ко. Једном стане се цар разговарати са својим синовима:

– Куда се то дева род с наше јабуке?

На то ће пећу најстарији син:

– Ја ћу ноћац чувати јабуку, да видим ко је то бере.

И кад се смркне, он отиде под јабуку па легне под њом да је чува, али кад јабуке већ почну зрети, он заспи, па кад се у зору пробуди, а то јабука обрана.

Онда он отиде к оцу и каже му све по истини.

Тада се понуди други син да чува јабуку, али и он прође као и онај: заспи под јабуком, па кад се у зору пробуди, а то јабука обрана. Сад дође ред на најмлађег сина да и он чува јабуку; он се оправи, дође под јабуку и намести кревет под њом, па легне спавати. Кад буде испред поноћи, он се пробуди па погледа на јабуку, а јабука већ почела зрети, сав се двор сјаји од ње. У тај час долети девет златних пауница, осам падну на јабуку, а девета њему у кревет. Како падне на кревет, створи се девојка да је није било лепше у свему царству. Тако су се њих двоје грлили и љубили до после поноћи. Па онда девојка устане, и захвали му на јабукама, а он је стане молити да му остави барем једну; а она му остави две: једну њему, а другу да однесе своме оцу. Девојка се потом опет претвори у пауницу и одлете са осталима. Кад ујутру дан осване, устане царев син па однесе оцу оне обадве јабуке. Оцу буде то врло мило, и похвали најмлађег сина. Кад буде опет увече, најмлађи царев син опет се намести као и пре да чува јабуку, и сачува је опет онако, и сутрадан опет донесе оцу две златне јабуке.

Пошто је тако неколико ноћи једнако радио, онда му браћа почну злобити – што они нису могли јабуке сачувати, а он је сваку ноћ сачува. У томе се још нађе некака проклета бабетина која им

се обећа да ће ухватити и дознати како он јабуку сачува. Кад буде увече, та се баба прикраде под јабуку, па се подвуче под кревет и онда се притаји. После дође и најмлађи царев син, те легне као и пре. Кад буде око поноћи, али ето ти девет пауница, осам падну на јабуку, а девета њему у кревет, па се претвори у девојку. Онда баба полагано узме девојчину плетеницу, која је висила низ кревет, па је осече, а девојка одмах ћипи с кревета, створи се пауница и полети, а остале паунице с јабуке за њом, и тако их нестане. Онда ћипи и царев син па повиче:

– Шта је то?

Кад тамо, али баба под креветом. Он зграби бабу па је извуче испод кревета и сутрадан заповеде те је растргну коњма на реповима.

Паунице више не дођу на јабуку, и зато је царев син једнако тужио и плакао. Најпосле науми да иде у свет да тражи своју пауницу, и да се не враћа кући док је не нађе; па онда отиде к оцу и каже му што је наумио. Отац га стане одвраћати и говорити му да се махне тога, него ће му он наћи другу девојку коју год хоће у свем царству. Али је то све било залуду, он се спреми и још с једним слугом пође у свет да тражи своју пауницу.

Идући тако задуго по свету, дође једанпут на једно језеро, и онда нађе једне велике и богате дворе и у њима једну бабу, царицу, и једну девојку, бабину кћер, па запита бабу:

– Забога, бако, е да ли ти што знаш за девет златних пауница?

А баба му стане казивати:

– Е, мој синко, знам ја за њих: оне долазе свако подне овде на ово језеро те се купају; него се ти прођи пауница, већ ево ти моја кћи красна девојка и толико благо, све ће теби остати.

Али он, једва чекајући да види паунице, није хтео ни слушати шта баба говори за своју кћер. Кад буде ујутру, царев син устане и оправи се на језеро да чека паунице, а баба поткупи слугу његова и да му један мешчић, којим се ватра пири, па му рече:

– Видиш овај мешчић; кад изиђете на језеро, а ти му кришом само мало дуну за врат, па ће заспати те се неће моћи с пауницама разговарати.

Несретни слуга тако и учини: кад изиђу на језеро, он нађе згону па своме господару дуне за врат из онога мешчића, а он сиромас одмах заспи као мртав. Тек што он заспи, али ето ти девет пауница. Како дођу, осам падну на језеро, а девета њему на коња, па га стане грлити и будити:

мешчић – направа од
коже за распиривање
ватре

– Устај, храно! Устај, срце! Устај, душо!

А он ништа не зна, као да је мртав. Паунице, пошто се окупају, одлете све заједно. Онда се он одмах пробуди, па запита слугу:

– Шта је? Јесу ли долазиле?

А слуга одговори да су долазиле и како су осам пале у језеро, а девета њему на коња, и како га је грлила и будила. Царев син, сиромах, чујући то, да се убије. Кад буде други дан ујутру, он се опет оправи са слугом, седне на коња, па све поред језера шеће. Слуга опет нађе згоду те му дуне за врат из мешчића, а он одмах заспи као мртав. Тек што он заспи, али ето ти девет пауница: осам падну у језеро, а девета њему на коња, па га стане грлити и будити:

– Устај, храно! Устај, срце! Устај, душо!

Али ништа не помаже; он спава као мртав. Онда она рече слуги:

– Кажи господару своме: још сутра може нас овде дочекати, па нас више никад овде неће видети.

И тако опет одлете. Тек што оне одлете, пробуди се царев син, па пита слугу:

– Јесу ли долазиле?

А слуга му одговори:

– Јесу и поручиле су ти да их још и сутра можеш овде дочекати, па више никад овде неће доћи.

Он сиромах, кад то чује, не зна шта ће од себе да ради: све чупа косу с главе од муке и жалости. Кад трећи дан осване, он се опет оправи на језеро, уседне на коња, па све покрај језера, али није хтео шетати, него све стане трчати да не би заспао. Али опет слуга некако нађе згоду те му дуне из мешчића за врат, а он одмах падне по коњу и заспи. Тек што он заспи, али ето ти девет пауница. Како дођу, осам падну у језеро, а девета њему на коња, па га стане будити и грлити:

– Устај, храно! Устај, срце! Устај, душо!

Али ништа не помаже; он спава као мртав. Онда рече пауница слуги:

– Кад ти устане господар, кажи му нека смакне горњи клин на доњи, па ће ме онда наћи.

С отим одлете све паунице. Како оне одлете, а царев се син пробуди, па запита слугу:

– Јесу ли долазиле?

А слуга одговори:

– Долазиле су, и она што је била пала теби на коња, рекла ми је да ти кажем да смакнеш горњи клин на доњи, па ћеш је онда наћи.

Како он то чује, истргне сабљу те одсече слуги главу. После тога почне сам путовати по свету и, тако путујући задуго, дође у једну планину, и онде заноћи у једнога пустиника, па га запита не би ли му знао казати што за девет златних пауница. Пустиник му одговори:

– Е, мој синко, срећан си, сам те је бог упутио куда треба. Одавде нема до њих више од по дана хода. Само ваља управо да идеш, па ћеш наћи једне велике вратнице; кад прођеш оне вратнице, држи десно, па ћеш доћи управо у њихов град, онде су њихови двори.

Кад ујутру сване, царев син устане, оправи се и захвали пустинику, па пође како му је казао. И тако путујући, наиђе на велике вратнице, и прошавши их, одмах узме десно, и тако око подне угледа град где се бели, и врло се обрадује. Кад уђе у град, напи-та и двор златних пауница. Кад дође на врата, онде га заустави стража и запита ко је и откуда је, па пошто се он каже, отиду те јаве царици, а она, како чује, као без душе дотрчи пред њега онако као девојка, па узевши се с њим под руке, уведе га у дворе. Ту буде велика радост, и после неколико дана венчају се њих двоје, и он остане живети онде код ње.

После некога времена пође царица у шетњу, а царев син остане у двору; царица му на поласку да кључеве од дванаест подрума, па му рече:

– У све подруме можеш ићи, али у дванаести не иди нипошто, нити га отварај, не шали се главом!

С отим она отиде. Царев син, оставши сам у двору, стане мислити у себи: „Шта би било у дванаестом подруму?” Па онда стане отвара-ти подруме све редом. Кад дође на дванаести, није изнајпре хтео отварати га, али га опет стане копати: шта би то било у томе подруму! Па најпосле отвори и дванаести подрум; кад тамо али насред подрума једно велико буре са гвозденим обручима одвраћено, па из њега изиђе глас:

– Забога, брате, молим те, умрех од жеђи; дај ми чашу воде.

Царев син узме чашу воде па успе у буре, али како је он успе, одмах пукне један обруч на бурету. Затим опет изиђе глас из бурета:

– Забога, брате, молим те, умрех од жеђи; дај ми још једну чашу воде.

Царев син опет успе чашу воде, а на бурету пукне још један обруч. По трећи пут изиђе глас из бурета:

– Забога, брате, молим те, умрех од жеђи; дај ми још једну чашу воде.

Царев син успе још једну чашу воде, пукне обруч и трећи; онда се буре распадне, а змај излети из њега, па на путу ухвати царицу и однесе је.

После дође слушкиња и каже царевом сину што је и како је, и он, сиромах, од жалости није знао шта ће радити; најпосле науми опет да иде у свет да је тражи. И тако путујући по свету задуго, дође на једну воду, па идући покрај оне воде опази у једној локви малу рибицу где се праћака. Рибица, кад види царевог сина, стане му се молити:

– По богу да си ми брат, баци ме у воду; ја ћу теби једаред врло требовати, само узми од мене једну љуску, па кад ти затреба, само је протри мало.

Царев син дигне рибицу, узме од ње једну љуску, па рибицу баци у воду а љуску завије у мараму. После некога времена, идући тако по свету, нађе лисицу где се ухватила у гвожђа. Кад га лисица опази, рече му:

– По богу да си ми брат, пусти ме из ових гвожђа, ја ћу ти кадгод требати, само узми од мене једну длаку, па кад ти затреbam, само је мало протри.

Он узме од ње једну длаку, па је пусти. Опет, тако идући преко једне планине, нађе курјака где се ухватио у гвожђа. И курјак, кад га види, рече му:

– По богу да си ми брат, пусти ме, ја ћу теби бити у невољи, само узми од мене једну длаку, па кад ти затреbam, само је мало протри.

Он узме длаку од курјака, па га пусти. Иза тога царев син, опет дуго путујући, сrete једнога човека, па га запита:

– Забога, брате, еда ли си чуо кад од кога где су двори змаја цара?

Овај га човек лепо упути и каже му и време у које ваља да је тамо. Онда му царев син захвали, па пође унапредак и једва једном дође у град змајев. Кад уђе у змајеве дворе, нађе своју љубу, и обоје се врло обрадују кад се састану, па се стану разговарати шта ће сад, како ће се избавити. Најпоследње се договоре да беже. Брже-боље спреме се на пут, седну на коње, па бежи.

Како они умакну из двора, а змај на коњу дође. Кад уђе у двор, али царице нема. Онда он стане говорити коњу:

– Шта ћемо сад? Или ћемо јести и пити, или ћемо терати?

Коњ му одговори:

– Једи и пиј, стићи ћемо их, не старај се.

Кад змај руча, онда седне на коња, па терај за њима, и за тили час их стигне. Како их стигне, царицу отме од царевог сина, па му рече:

– Ти иди збогом, сад ти праштам за оно што си ми у подруму дао воде; али се више не враћај ако ти је живот мио.

Он сиромаш пође мало, али, не могавши срцу одолети, врати се натраг, па сутрадан опет у змајев двор, и нађе царицу, а она седи сама у двору и сузе рони. Кад се наново видеше и састаше, почеше се опет разговарати како би побегли. Онда рече царев син њој:

– Кад дође змај, питај ти њега где је добио онога коња, па ћеш ми казати, да и ја тражим онакога, не бисмо ли му како утекли.

С отим отиде из двора. Кад змај дође кући, она му се стане умиљавати и превијати се око њега, и од свашта се с њиме разговарати, па му најпоследње рече:

– Ала имаш брза коња! Где га доби, тако ти бога!

А он јој одговори:

– Е, где сам ја добио, онде не може свак добити. У тој и тој планини има једна баба, па има дванаест коња за јаслама, да не знаш који је од кога лепши. И има један у буцаку коњ као да је губав, тако се чини, али је он најбољи; он је брат мога коња; њега ко добије, може у небеса ићи. Али ко хоће да добије од бабе коња, ваља да служи у ње три дана: у бабе има једна кобила и ждребе, па ту кобилу и ждребе ваља чувати три ноћи, и ко за три ноћи сачува кобилу и ждребе, баба му да коња да бира којег хоће. А ко се у бабе најми, па за три дана не сачува кобиле и ждребета, он је изгубио главу.

јасле – корито у које се ставља храна за стоку

Сутрадан, кад змај отиде од куће, царев син дође, па му она каже све шта је чула од змаја. Онда он отиде у ону планину к баби, и дошавши к њој рече јој:

– Помози бог, бако!

А она му прихвати бога:

– Бог ти помогао, синко; а које добро?

Он јој рече:

– Рад бих у тебе служити.

Онда му баба рече:

– Добро, синко. За три дана ако ми сачуваш кобилу, даћу ти коња кога год хоћеш; ако ли не сачуваш, узећу ти главу.

Па га онда изведе на сред двора, око којег је био све колац до коца, и на сваком коцу по људска глава, само на једноме није била, и овај је колац све једнако викао:

– Дај, баба, главу.

Баба му ово све покаже, па му рече:

– Видиш, ови су сви били у мене у најму, па нису могли кобиле сачувати.

Али се царев син од тога не поплаши, него остане код бабе да служи. Кад буде увече, уседне он на кобилу па у поље, а ждребе трчи уз кобилу. Тако је седео на кобили једнако, а кад буде око поноћи, он задрема на кобили и заспи, а кад се пробуди, а он опкорачио некакву кладу па седи на њој и држи улар у рукама. Како то види, препадне се па скочи да тражи кобилу, и тако тражећи је удари на некакву воду. Кад је види, онда се сети оне рибице што је из локве у воду бацио, па извади из мараме ону њезину љуску, протре је мало међу прстима, а рибица му се уједанпут јави из воде:

– Шта је, побратиме?

А он јој одговори:

– Утекла ми бабина кобила, па не знам где је.

А рибица му рече:

– Ево је међу нама, створила се риба а ждребе рибић; него удри уларом по води и реци: дура, бабина кобила!

Онда он удари уларом по води говорећи: „Дура, бабина кобила!”, а она одмах постане кобила као што је и била и изиђе са ждребетом

улар – поводац

дура – спој

жарач — гвоздена шипка за мешање жара

проказати — открити

на обалу. Онда је он заулари и узјаше па кући, а ждребе уз кобилу. Кад дође кући, баба њему да јести, а кобилу уведе у коњушницу, па све жарачем:

— У рибе, курво!

А кобила јој одговори:

— Ја сам била у рибама, али су ње-му рибе пријатељи, па ме проказаше.

Онда опет баба:

— А ти у лисице!

Кад буде пред ноћ, он уседне на кобилу па у поље, а ждребе трчи уз кобилу. Тако је седео једнако на кобили, и кад буде око поноћи, он задрема на кобили и заспи, а кад се прене, а он опкорачио некакву кладу па седи на њој и држи улар у рукама. Кад то види, препадне се па скочи да тражи кобилу. Али му одмах падне на памет што је баба кобили говорила, па извади из мараме ону лисичју длаку и протре је, а лисица уједанпут те пред њ:

— Шта је, побратиме?

А он одговори:

— Утекла ми бабина кобила, па не знам где је. А лисица му одговори:

— Ево је међу нама, створила се ли-

сица а ждребе лисичић; него удри уларом о земљу па реци: дура, бабина кобила!

Он онда удари уларом о земљу говорећи: „Дура, бабина кобила!”, а кобила постане кобила као што је и била и уједанпут се са ждребетом обри пред њим. Онда је он заулари и узјаше па кући, а ждребе уз кобилу. Кад дође кући, баба му изнесе ручак, а кобилу одмах уведе у коњушницу, па све жарачем говорећи:

— У лисице, курво!

А она јој одговори:

— Била сам у лисицама, али су лисице њему пријатељи, па ме проказаше.

Онда опет баба:

— А ти у курјаке!

Кад буде пред ноћ, царев син уседне на кобилу па хајде у поље, а ждребе трчи уз кобилу. Тако је седео на кобили једнако, а кад буде око поноћи, он задрема и заспи на кобили, а кад се прене, а он опкорачио некакву кладу па седи на њој и улар држи у рукама.

Кад то види, препадне се па скочи да тражи кобилу; али му одмах падне на памет што је баба кобили говорила, па извади из мараме курјачку длаку и протре је, а курјак уједанпут те преда њ:

– Шта је, побратиме?

– Утекла ми бабина кобила, па не знам где је. А курјак му рече:

– Ево је међу нама, створила се курјачица а ждребе курјачић; него удри уларом о земљу па реци: дура, бабина кобила!

Он онда удари уларом о земљу говорећи: „Дура, бабина кобила!”, а кобила постане кобила као што је и била и уједанпут се са ждребетом обри пред њим. Онда је царев син заулари и узјаше па кући, а ждребе уз кобилу. Кад дође кући, баба му да ручак, а кобилу уведе у коњушницу, па све жарачем говорећи:

– У курјак, курво!

А кобила јој одговори:

– Била сам у курјацима, али су курјаци њему пријатељи, па ме показаше.

Онда баба изиђе напоље а царев јој син рече:

– Е, баба, ја сам тебе служио поштено, сад ми дај што смо се погодили.

Баба му одговори:

– Синко, што је погођено, оно ваља да буде. Ето, од дванаест коња бирај којега хоћеш.

А он рече баби:

– Та шта ћу бирати, дај ми онога из буцака, губавог, за мене нису лепи.

Онда га баба стане одвраћати:

– Како би ти узео онога губавог код таквих красних коња!

Али он једнако остане на своме говорећи:

– Дај ти мени кога ја хоћу, тако је погођено.

Баба, не имајући куд, да му губавог коња, а он се онда с њом опрости, па пође водећи коња на улару. Кад га одведе у једну шуму, отре га и уреди, а коњ сине као да му је златна длака. Онда он уседне на њега па га потрчи, а он полети баш као тига, и за тили час га донесе пред змајеве дворе. Царев син, како уђе унутра, одмах рече царици:

– Спремај се што брже.

И тако се брзо спреме, седну обоје на онога коња, па хајде збогом путовати. После мало, кад змај дође и види да царице нема, рекне своме коњу:

– Шта ћемо сад? Или ћемо јести и пити, или ћемо терати?

– Јео не јео, пио не пио, терао не терао, нећеш га стићи.

Кад то змај чује, одмах седне на коња, па потерај. А њих двоје, кад опазе за собом змаја где их тера, препадну се, те стану нагонити коња да брже трчи, али им коњ одговори:

– Не бојте се, не треба бежати.

Кад једанпут, али змај већ да их стигне, онда коњ под змајем повиче коњу под царевим сином и царицом:

– Забога, брате, причекај ме, хоћу да цркнем тебе вијајући.

А овај му одговори:

– А што си луд те носиш ту алу! Ногама у вретен, те њега о камен, па хајде са мном.

Кад то чује коњ под змајем, а он махне главом и снагом, а ногама у вретен, те змаја о камен; змај сав прсне на комаде, а коњ се с њима удружи. Онда царица уседне на овога коња, и тако отиду сретно у њезино царство и онде остану царујући до свога века.

ЛИТЕРАРНИ КУТАК

- ◆ Једна од одлика бајки је њен уобичајен почетак. Докажи ову тврдњу појединошћима из првих реченица бајке *Златна јабука и девет пауница*.
- ◆ Сигурно си приметио/ла да се у бајци, која је пред тобом, преплићу фантастични и реални мотиви и ситуације. Откриј и једне и друге мотиве и пронађи такве ситуације. Тумачи коју функцију имају у структури приче.
- ◆ Која бића у овој бајци имају натприродне моћи? Како те моћи користе? Зашто људе стављају на разна искушења?
- ◆ Које ликове си упознао/ла у уводном делу бајке? Који од тројице браће показује људске особине достојне дивљења? Које су то особине?
- ◆ Јунак ове бајке, најмлађи царев син, има и пријатеље и непријатеље. Ко су његови пријатељи, а ко су непријатељи? Кога је царевић избавио из невоље?
- ◆ У народним причама и бајкама слуге су обично верне својим господарима. Да ли је такав и царевићев слуга у овој бајци? Зашто је олако потпао под утицај једне зле бабе? Којом реченицом разоткрива своје неделао?
- ◆ На путу до циља царев најмлађи син је морао да се суочи са многим невољама и да савлада бројне препреке. Какве препреке? Шта мотивише царевог сина да издржи у сукобу са силама зла?
- ◆ Како јунак бајке реагује на „свакојака чудеса“ у природи? У којим ситуацијама показује храброст и одважност, а у којим племенитост и упорност?
- ◆ Постоји ли склад између царевићеве упорности у тражењу девојке-паунице и могућности да ту жељу оствари?
- ◆ Како замишљаш девојку-пауницу, девету пауницу у коју се царевић заљубио? Чиме је освојила царевићево срце?
- ◆ Протумачи следеће реченице које упућује лепом царевићу:
Устџај, храно! Устџај, срце! Устџај, душо!
- ◆ Шта она тим реченицама казује о себи? Шта поручује царевићу? Која је осећања обузимају? Зашто те реченице изговара сваки пут када се са царевићем сретне?
- ◆ Чему те је научила ова бајка? Које врлине красе правог човека?
- ◆ Уочи у бајци и стилска изражајна средства – епитете, персонификацију, градацију. Наведи их и протумачи њихову функцију.

НАРОДНА БАЈКА

ПОЈАМ
О
ПОЈМУ

Народна бајка је краће или дуже епско дело засновано на фантастичним представама или веровањима. Вук Стефановић Караџић је за народне бајке користио израз *тајке* или *женске приповејке*.

У бајци се приказују измишљени, нестварни и чудновати доживљаји јунака и појаве у природи. У овим народним умотворинама појављују се: аждаје, дивови, вукодлаци, виле, змајеви, вештице, анђели, ђаволи, крилати коњи, водени бикови, чаробњаци и тако даље.

Предмети који помажу људима да остваре неки циљ, такође имају неслућене могућности (чаробна лампа, чаробна свирала, летећи ћилим, златна јабука, златни прстен...).

У средишту сваке бајке ипак је човек обдарен натприродним способностима и моћима (бржи је од коња или птице, може да види невидљиво, да чује како трава расте, да попије читаво језеро, да разуме говор животиња).

У бајци се тежи враћању устаљеног реда ствари који је на њеном почетку из неког разлога био поремећен.

Структуру сваке бајке чини комбинација већег или мањег броја мотива који се на одређен начин обједињују у целину. Осим тога, народне бајке имају неке одлике по којима се разликују од других епских врста. Те одлике су:

- **устаљен почетак** (*Био један цар па имао три сина... Био некакав човек... У некаквом селу...*);
- **устаљен завршетак** (*Живели су дуго и срећно... И онде осташу царујући до свога века... И постану велика господа...*);
- **бајка не прави разлику између натприродних и овоземаљских бића** – она су у истој равни;
- **радња није одређена ни по месту ни по времену** (не зна се где се радња дешава и када се дешава);
- **народне бајке имају устаљене бројеве** (један, три, седам, девет);
- **јунаци немају имена или су им имена симболична** (Пепељуга, Биберче, Палчица, Међедовић...);
- **занимања главних јунака су уопштена** (цар, царевић, принцеза, чобанин);
- **главни јунак тежи правди, истини, поштењу; трага за љубављу, лепотом и добрим животом;**
- **добро побеђује зло, кажњавају се лаж, подлост, себичност, надменост, похлепност, неверство...**;
- **нагли завршетак чим главни јунак постигне циљ којем је тежио.**

Наше најпознатије народне бајке су: *Међедовић*, *Усуд*, *Немуштин језик*, *Змија младожења*, *Баш-Челик*, *Чардак ни на небу ни на земљи*, *Биберче*, *Маћеха и пашторка*, *Аждаја и царев син*, *Ђаво и његов шетрић*, *Правда и кривда* и друге.

ЗЛАТНА ЈАБУКА

КУТАК ЗА
РАДОЗНАЛЕ

Златна јабука је имала посебан значај у митологијама појединих народа. Прочитај ова четири кратка записа да прошириш знања из опште културе.

1 Грчка митологија. Хеспериде су биле богиње које су чувале врт са златним јабукама у врту богова. Врт се налазио на далеком западу, где сунце залази у море и где се Зевс венчао са Хером. Као венчани дар Геја (Земља) дала је богињи Хери дрво живота са златним јабукама. Оне су обезбеђивале вечиту младост и бесмртност.

ЈАБУКА РАЗДОРА

Јабука раздора – овим изразом означава се узрок, тј. разлог неког спора или свађе.

Потиче из старогрчке легенде о венчању Ахиллових родитеља. На венчање су позване све богиње осим Ериде, богиња неслоге, свађе и раздора. Она је дошла непозвана и међу госте је бацила златну јабуку с натписом *Најлепшој*. Три богиње, Хера, Атина и Афродита посвађале су око тога којој ће припасти јабука. Настао је спор, који је, према Зевсовој одлуци, морао да реши тројански принц Парис, најлепши живи мушкарац. Свака од богиња покушала је да подмити Париса како би пресудио у њену корист. Хера му је обећала моћ, Атина богатство а Афродита најлепшу жену на свету – спартанску краљицу Хелену. Парис је јабуку даровао Афродити. Затим је отишао у Спарту и отео Хелену, жену спартанског краља Менелаја. Отмица лепе Хелене била је повод за избијање Тројанског рата.

2 Келтска митологија. Авалон (од велшке речи *afal* – јабука) или Острво јабука (лат. *Insula Pomorum*) било је острво благостања – на њему је све само расло и рађало. Земљу није требало обрађивати. Највише су успевали пшеница и грожђе. У шумама су расла јабукова стабла чије су крошње отежале од плода. Плод јабуке представљао је знање, магију и откровење. Моргана, полусестра краља Артура, чаробница и исцелитељка, била је господарица Авалона.

3 Германска митологија. Идуна, богиња пролећа и вечне младости, чувала је чаробно дрво које је рађало златне јабуке – јабуке живота. Из своје увек пуне корпе давала је драгоцене плодове боговима који су тако остајали крепки, леви и млади.

4 Словенска митологија. Јабука у словенској митологији такође има своју симболику. Везује се за бесмртност. Значајна је у свадбеним обредима Словена. Кад младић и девојка размењују јабуке изражавају узајамну симпатију. Јабука коју испрошена девојка узима од младожење знак је њеног пристанка на брак.

Јабуком се гости позивају на свадбу. Границе са јабуковог стабла красе свадбену тарту. Постојали су обичаји умивања водом у којој је пре тога стајала јабука.

Да би дете било здраво, румено и јако приликом посете породици доносила се јабука.